

Критеријуми и елементи оцењивања у настави ликовне културе

Оцењивање из предмета ликовна култура обавља се полазећи од ученичких способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствено претходно постигнуће, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођени и обogaћени начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања. Ученици се у самом процесу учења и примене наученог упознају са скалом оцењивања, са стандардима и исходима постигнућа, како би могли да својим коментарима, аргумен- ваном учествују у оцењивању, као и да планирају и организују своје активности које воде до жељене оцене.

Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадња са другима и исказано интересовање и мотивација за учење и напредовање.

Критеријуми оцењивања су дефинисани у односу на врсту, обим и ниво умећа, вештина и усвојених знања прописаних наставним планом и програмом за предмет (разред). На сваком раду оцењује се квалитет линија, грађење облика, односа облика и простор у композицији; познавање технике и материјала. Подразумева се да се у вишим разредима гледа и рачуна све оно што је савладано у претходним разредима и да се то примењује у наредном раду.

Елементи оцењивања:

– Ученик/ца креира облике (грађу и тродимензионалност облика) помоћу одговарајућих врста линија, међусобни однос облика – постављање елементарних композиција у којима се види однос величина облика, ритам и кретање; савладаност цртачких, вајарских и колажних техника;

– креира материјализацију облика описивањем грађе, текстуре, светлине и боје облика; у којој мери су савладане сликарске, колажне и цртачке технике.

– креира просторне композиције у којима се обраћа пажња на пропорционалност (делова композиције у односу на целину и пропорције облика: фигура, архитектуре и тд.) и равнотежу свих елемената композиције; у којој мери с у савладане цртачке, сликарске, графичке технике и фотографија

– креира динамику композиције, функционисање елемената композиције (сродност и разнородност елемената, контраст, јединство и доминантно у композицији; апстраховање облика); у којој мери су савладане цртачке, сликарске, колажне технике и технике савремених медија.

Бројчано оцењивање успеха ученика из предмета обавља се на основу следећих критеријума:

1) ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену **одличан (5)**;

2) ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз

мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену **врло добар (4)**;

3) ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену **добар (3)**;

4) ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика, добија оцену **довољан (2)**;

5) Оцену **недовољан (1)** добија ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак.

1. На ликовним радовима вреднује се примена усвојеног садржаја из програмом и планом утврђених области. Приликом оцењивања радова вреднују се параметри: 1. примена усвојених елемената и принципа компоновања у оквиру задате или одабране теме, 2 оригиналност и аутентичност ликовног решења, уз уважавање различитог израза сваког ученика, 3. целовитост композиције рада и 4. примена одговарајуће технике и материјала. Ученик који на свом раду примени задате параметре, уз уважавање његовог индивидуалног напредовања кроз стваралачки процес, остварује највишу оцену, одличан (5). Свака непримењени елемент снижава оцену за једну ниже на скали. Уколико се оцењује више радова из једне области изводи се просечна оцена и уноси у дневник.

2. Ниво усвојености садржаја наставних јединица, теоријско знање, оцењује се кроз усмене или у комбинацији са писаним одговорима. Ученици усмено одговарају кроз дијалог и дисјусију. Приликом оцењивања вреднује се коришћење ликовног језика, кључних усвојених термина из теорије обликовања и ликовне уметности у сегментима: -у оквиру анализе уметничких дела (основне карактеристике композиције, концепт или намера уметника, стил/епоха, припадност културном наслеђу), -у оквиру анализе рада ученика, односно аргументовано образлагање идеје, мотива, начина компоновања, примене ликовне технике и

-у описивању потребних знања и вештина која су неопходна у уметничким занимањима.

На основном нивоу ученик износи своје утиске и опажања наводећи основне термине који указују да ученик препознаје градиво. Одговара уз већу подршку наставнице. На средњем нивоу ученик у формулисању одговора користи део усвојених термина ликовног језика и информација о делима, репродукујући научено, за оцену добар (3). Одговара уз мању подршку наставника. У оквиру средњег нивоа, за оцену врло дбар (4) ученик користи већи део усвојених термина са разумевањем, уз мању подршку наставника у облику подпитања. На напредном нивоу ученик самостално одговара, користи тачно, прецизно и са разумевањем, усвојене термине и аргументовано образлаже своје мишљење, доживљај и став. Оквирна, гранична скала, која

процентуално исказује усвојеност исхода/ стандарда постигнућа ученика је: до 60 % - оцена (2), до 70% - оцена (3), до 80% - оцена (4) и од 90% -100% оцена (5).

Уколико се оцењује рад и анализа рада ученика једном оценом, ова оцена се изводи из горе наведених критеријума за оцењивање, извођењем просечне оцене.

3. Оцена за активност изводи се на основу праћења залагања ученика на часовима у сваком полугодишту, вредновањем следећих параметара:

-спремност ученика за час, односно ношење прибора за рад,

-ангажовање и активности ученика у оквиру процеса учења, усвајања нових знања из теорије форме (елементи, њихови односи и принципи компоновања), теорије уметности и уметничког наслеђа, -правовремено залагање у стваралачком процесу и примени наученог на ликовним радовима; -комуникација на задату тему, изношење устисака, идеја, ставова и доживљаја ученика уз поштовање саговорника у дијалогу и дискусији и

-уредна свеска ученика са записа са часова и илустрацијама.

Залагање ученика се вреднује формативно, а на основу формативних записа (смајлија) који се односе на наведене параметре изводи се бројчана оцена. Ученик који је активан у оквиру свих параметара вредновања активности остварује оцену одличан (5). Ученик који се не залаже у довољној мери у једној од 5 активности остварује оцену (4). Мање активан ученик у оквиру 2 врсте активности оцењује је оценом (3), а нижа активност у 3 врсте активности оцењује је оценом (2).

4. Бројчано се оцењује истраживачки рад ученика на одабрану или задату тему из уметничког наслеђа свог или других народа. Рад може бити у форми писаног текста или презентације.

Истраживачки рад садржи: 1.основне информације о аутору дела, епохи или стилу, 2. опис теме и мотива, 3.посебности израза уметника који се огледа у начину компоновања ликовних елемената и технике, 4. опис поруке дела и 5. лични став, запажања и доживљај дела од стране ученика.

Уколико је раду облику презентације у критеријум се уводи и складно компоновање текста и визуелних информација – слика. Потпун истраживачки рад који садржи све параметре оцењивања вреднује се оценом одличан (5). Сваки параметар вредновања који недостаје у истраживачком раду вреднује се нижом оценом, односно за једну оцену ниже

Наставник ликовне културе

Иван Вилим